

Beszéljünk nyíltan. Mondjuk meg világosan, hogy mi sem azt nem hisszük, hogy a mérsékelt ellenzék vezérfeijai visszamenjenek Tiszára...

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetések és nyilvántartások. Budapest IV. kerületében és kálvária körzetében...

2531

ilyet Tiszára Kálmántól nem várjon senki. Tiszára Kálmántól sok mindent fel lehet tenni...

De mi lesz hát? Vagy föltétlenül meghódol a mérsékelt ellenzék, vagy csöndes felbomlásán kívül egyelőre nem történik semmi. A mérsékelt ellenzékkel sok szerencsétlenség és sok szegény megcsúszott már...

Azt mondják, hogy a közjogi alapon is sok jót lehet tenni, sok rossznak lehet elejét venni. Tegyük fel, hogy így áll a dolog...

Nekünk most már mindegy. Ha visszamennek Tiszára Kálmánhoz: ránk nézve elenyésztek s a komoly ellenzék, vagy ami mindegy, a magyar nemzet nehéz lidércnyomástól s a nemzeti közérdektől meg szabadul. Ha pedig vissza nem mennek...

lapot nem volt veszélytelen a múltban s nem lesz veszélytelen a jövőben sem. De tisztává teszi a helyzetet, sorvadásukból kigyógyítja a közérkölosöket, visszavárja a nemzet önértékét...

Budapest, márczius 31.

Nagyfontosságú és meglehetősen hirtelen hozott ma a fővárosi bizottsági közgyűlés. A német szafmárvézetet kitiltja a főváros területéről...

Pauler Tivadar igazságügyminiszter a mai képviselőházi ülésben valahára előterjeszté az elpusztult telekjegyzőkönyvek pótlására a telekkönyvi kivonatok sommás és részletes kiadására vonatkozó törvényjavaslatot...

Budapest, márczius 31.

Az angol választásokról, melyek tegnap vették kezdetüket, eddig két távirati jelentés érkezett: Az egyik távirat így hangzik: „A parlament választások tizenegy kerülésben már megkezdődtek; a jelöltek ellenjelölt nélkül választották meg Liverpool Sándort és Whitleyt (konzervatívok), továbbá Ramsay lordot (szabadalel) választás megparlamentári tagokká. A választások eddigi eredménye a pártviszonyokra semmi befolyást...

sem gyakorol. Egy másik távirat pedig így hangzik: Tegnap egészben tíz szabadalel és nyolc konzervatív választott meg parlamentari taggá.

A választási küzdelmet illetőleg Londonból a következőket írják: A választási mozgalom igen élénk, hevesen folyik. A konzervatív párt színe Angliában a legtöbb helyen a vörös. Vörösről felfalagszokat használnak a torlyk, s kéket a liberális wighok. Gladstone fia Middlesexben lépett fel. Győzelme kevés kilitása van, noha a grófság 1874 előtt liberális választott meg. Tottenhamban, amint programbeszédet akart mondani, ezt az ellenpárt megakadályozta. Gladstone, az exminiszterelnök 26 éves fiát Middlesexben azért választotta fel, hogy megkísérte kibuktatni Hamilton lordot, ki Gladstone felől több alkalommal elviseltetett marogunyal nyilatkozott. Az ifjabb Gladstone pártbizottsága választási költségekre 4000 font sterlinget kíván. Az idősebb Gladstone maga is megígérte, hogy legközelebb Middlesexben a választók előtt beszédet fog mondani. Lehet, hogy Tottenhambban a torlyk azért intették ostromot a szöszök ellen, hogy az idősebb Gladstone elretentessék.

Orloff herceg a Párisból visszatért orosz nagykövét Berlinben idősebb alkalommal Bismarck előtt szóba hozta a kontinentalis hatalmak nemzetközi meggyezésének lehetőségét bizonyos kategóriájú politikai vétkesek kölesönös kiszolgáltatása tárgyában.

Farinót az olasz kamara lekötözték e nélkül, ki az ismeretes olasz parlamentari „botrány” alkalomával mutatott érzékenysége által a világ előtt neveltségessé tett magát, a kinek lemondását a kamara először nem fogadta, az új választásnál ismét ohajjukt megválasztani. A kormány ugyanis azt reméli, hogy ha Farini egyhangulag vagy túlnyomó többséggel megválasztatik a kamra tiszteletének rokonszenveinek ezen újabb jele előtt meg fog hajolni s e nélkülösét elfogadja. E remény azonban igen gyenge lábon áll, mivel Farini nyíltan határozottan kijelentette, hogy ha egyhangulag választatik is meg, a választást nem fogadja el. S ez nagy zavart idézne elő, mivel Farini helyébe alkalmas utódot nehéz találni. Farini évek óta közmelegedéssel viselte hivatalát, az összes pártok rokonszenvét bírta s így utódjának állása igen meglesz nehezítve.

Az új spanyol miniszterekről írják Madridból a következőket: Elduayen az új külügyminiszter hivatására néve mernök s nagy vagyon tulajdonosa, mely őt képezzé fogja tenni, hogy a hatalmak képviselőit illelően fogadhasssa. Mitután Spanyolország az összes hatalmakhoz jó viszonyban áll, nehéz kérdések megoldásával nem fog kelleni kapkodnia s így az új tárczát jobban fogja betölteni, mint az előbbi. — Előbbi ugyan az a kubai ügyek minisztere volt, de ez állásában kifejtett tevékenységével nem voltak megelégedve s így Canovas del Castillo miniszterelnök tanácsosnak tartotta e tárczát kezéből kivenni. Cosgayan az új pénzügyminiszter a budgetben jelentékeny változásokat nem fog eszközölni, s az is mint előző a 178 millió franknyi deficit fedezésére ezáltal nem fog a külföldi tőkéhez folyamodni, hanem különféle pénzügyi műveletek által fog ipartudni elenyészteni a deficitet, Sanchez de Bustillo gyarmatügyi miniszter praktikus finansier, a kinek sikerülni fog a kubai viszonyok rendezésére szükséges 300 millió frankot részint Spanyolországban, részint a külföldről előteremteni.

Bratiani román miniszterelnök berlini tartózkodása alatt, mint a bécsi új Presse állítja, csakugyan szóba hozta Romániának királysággá való emeltesét. Ha a román törvényhozás ez irányban megragadja a kezdeményezést, — a „Noua Freie Presse” állítása szerint — sem Bécsben, sem Berlinben nem fognak...

ellenmondásra találni. Bratiani továbbá megbízást nyert, hogy Erzsébet román fejedelmő szőlőit értékesítse, miszerint bécsi és wüzburgi orvosi tekintélyek véleménye szerint, nincs semmi kilitása arra, hogy a nehéz altsai bántalmakban szenvedő fejedelmő Károly fejedelmet trónörökösül ajánlódzsa meg. Károly fejedelmő bátyjának idősebb fia, az 1864-ben született Hohenzollern Vilmos herceg van kizemelve arra, hogy a román fejedelmi pár által formálisan adoptáltassék. Vilmos herceg az, ki tudvaleőleg 1870-ben a francia hadüzenetnek, bár akarata ellen, ürügyül szolgált.

Fuad pasa esetéről írják Konstantinápolyból: Egy nap Fuad pasa, egy menekültnek házában látta meg az ott tartó iratot, melyet a fuának egy ház előtt eimőd egyőn adott által. Ez irat a proklamáció fölé volt, melyet a „hatalmas többség” több táborokhoz küldött. E proklamációban a többi irat és tétel fordul elő: „A padsah tehetőségetlen s becseltem miniszterekkel veszi magát körül, kik csak arra gondolnak, hogy meggazdagodjanak, kik a lakosságunk számtalan szenvedését okoznak s a birodalmat romlásba viszik. Itt az ideje, hogy ez véget érjen, s a muszلمانok számolnak hazafiságra s támogatásra e gyalogatos kormány megbuktatására.” Fuad atól fölt, hogy az iratot magánál megtartsa, valószínűsítve azt nála megtalálhatják, sőt azzal valóhatnak, hogy a forradalmi összekövésűt eltűköljék. Átadta tehát azt a szultánnak, ki nem csekély mérvben megijedt. Amint O s m a pasa erről értesült a szultán előtt azon véleményének adott kifejezést, hogy ez nem egyéb, mint Fuad manővere, hogy terveinek kivételét annál biztosabban előkészíthesse. A szultán, ki tudvaleőleg insinuatikoknak hitelt adni nagy hajlandósággal bír, könnyen rá volt birható azon rendelt kiadására, hogy Fuad haditörvényszék elé állítsassék. Ugy Fuad mint házinep számtalan szörnyű kihalgatással a nélkül, hogy valamit ki lehetett volna sütni. Az említt proklamációk különben Ozma pasának s Hafz pasának is megküldettek. A szultán az iranti kérdésére kijelentette, hogy a szultán nem akarták nyugtalanítani, s azért inkább hallgattak.

A Timesnek sürgönyözti Kanda hárból: Stewart tábornok és a bengál hadosztály főhadiszállása ma indultak Kheleti-Ghilaiba. A többi csapatok holnap kelnek utra. Az egész hadosztály ápril 8-án indul Ghuzneera.

Singapurból (Keletindióból) írják: A benzollétek és a bevándorolt kínaiak között megkezdődött a létérti küzdelem Jáva szigetén. Ezenkét száz meg száz szegény kínai jön Jáva szigetére s az összes, a legalacsonyabb s legfáradtságosabb keresetekben is igyekeznek a benzollétek szájából elragadni a kenyért. — A kiske-reskedés, melyet ezeltől kizárólag a benzollétek izek, mert napról-napra jobban és jobban a kínaiak kezébe kerül, kik a legtávolabbi fekvő helyi kerületekbe is behatoltak s ott letelepednek. A kínai elemek ezen áradása kiszámíthatlan következményekkel fog járni. A kínaiak befolyása e világ-városban is már olyannyira nyilvánvaló, hogy legújabbban, február 10-dikén, a kínaiak új napján nemcsak a kormányhivatalok s bankok ünnepeket, hanem a kereskedők iródi s az összes kereskedések is bezártak s a kikötőben több gőzös felbogarzott. A kínaiak mindinkább veszélyesebb vetélytársai lesznek az európai kereskedőknek hajósoknak.

A Gaulois szerint a francia jezsuiták, Rousseu nevezetű tekintélyes francia ügyvéd bizák meg, hogy ügyüket a bíróságok előtt képviselje. Az ultramontan sajtó Franciaországon kívül is, feljajdul a Freycinet-kabinetnek a jezsuiták s a többi engedelj nélküli szerzetes elleni erőlyes eljárása miatt. A mi „Magyar”

AZ „EGYETÉRTÉS” TÁRCZAJA.

A magyar szépirodalom piros tojása.

A „Hon” husvétii száma érdekös és nagy fontosságú cikket közöl Jókai Mór tollából. Nem a politikusi, de a lángelű szépirodalmi ír szövege, az kinek irodalmi érdemeire nézve az egész nemzetben, az egész hazában csak egy vélemény uralkodik: tisztelt és elismerés. Vajha soha ne gyöngítő ez érzelmet politikai dilettantizmusa nék tövéde s eivel, vajha folyvást kizárólag megmaradna ezen a téren, hová őt isten kegyelméből nyert pártatlan tehetsége utalják, s a melyen gyakorolt művészes nemzete osztatlan tisztelést, sőt többet: szeretetet már rég kivívta számára. A hol tekintélytlenki semmire sem voja kétségbe, s a hol felszólalása mindig irányadó. Jókai ez e cikkekben, melynek igen találóan „Feltámadunk-e mi is?” ezimet adott, szomorú kérdést tárgyal: a magyar regény és elbeszélő irodalom hanyatlásának, s az ezen irodalmi ág művelői elhagytásának okait kutatja. Abban teresi a baj fő okát, hogy a nagy-számú politikai lapok tárczáikban többnyire ingyen kapott s olesőn lefordított regényeket közölve, az eredeti írók művei számára nem lehet kiadókát találni; az írók hallgatásának okát ebből folyólag pedig abban találja, hogy a szépirodalom művelése nem nyújtván megelégtelést, az írók kénytelenek lapokat szerkeszteni vagy journalistáknak. Az tény, hogy a lapok legnagyobb részben fordított művekkel töltik meg tárczáikat, de nem

mindnyájan teszik szükkeblütségéből, ezt mi is önértéttel elmondhatjuk magunkról — hanem mert legjobb íróink elhaltak, ők eredeti mű csak ritkán áll rendelkezésünkre, napokint megjelenő nagy tárczák pedig tömönlen kéziratos követel és vesz igénybe. Teszszük tehát nem annyira megakartarításból, mint inkább kényzszerűsögből.

Hogy elbeszélő íróink, fájdalom, jobbadán elhallgattak, annak különben nem ez az egyedüli s épen nem a fő oka. A fő ok az, hogy íróink nem számíthatván biztosan kiadóra, kedvük elvesz, lelkesedésük kiapad, a megélhetés gondjai pedig más térre, többnyire a journalistika rokon terére hajtják őket.

A kiadási vállalkozás hanyatlásának és elhagyatásának oka pedig az, hogy Magyarországon még ma sincs biztos könyvpiac, minek következtében a vállalkozók soha még megközelítőleg sem tájékozhatják magukat a bizonyos könyvviszárólók számára nézve, minden egyes mű kiadásával inkább csak sorjázták ki a közönséget, mint pedig oly kereskedelmi üzletet, mely legelőbb bizonyos, részben biztos alappal bírva, legelőbb a nyereség kisebb vagy nagyobb voltára nézve hagy fenn kérését, a veszteség maximumát s így a kockázattal mekkoraságát pedig előre kiszámíthatóvá teszi.

Az állandó és biztos könyvpiac megteremtése és szervezése tehát a fő dolog. Ez batorítja fel a vállalkozási szellemet, s a mi ezzel együtt jár, ez teszi lehetségessé és igaz pályává a tisztán irodalmi foglalkozást.

Ha Jókai, mint ezikke sejteti, e könyvpiac megteremtését olvasó körök és szövetségesei szervezésével szándékozik eszközölni, akkor valóban a legelőszérűbb és leghehlyesebb módot találta el. Ez az az út, mely a társulási hatalmánál fogva gyors és biztos sikert ígér, s egyesekelő nem követelvény nagy, vagy csak megérekehető áldozatot, egész

bizonyossággal várható eredményt helyez kilátásba.

A külföld legnagyobb államai is mint Angolország, Franciaország, de különösen Németország ily olvasó köröknek és olvasó könyvtáraknak köszönhetik legelőbb irodalmuk felvirágzását.

Ha ily körök nálunk is alakulnak, s a nemzet ezek iránt csak némi érdeklődést tanusztand, akkor Jókainak igaza van: egy rövid év felvirágzatandó szunyado regényirodalmunkat.

Jókai e terve részletesebb ismertetését és a gyakorlati kivétel kezdeményezését későbbre ígéri s most csak irántársainhoz intézi a kérdést, ha akarnak-e lobogója alatt szövetszervezni?

Erre a kérdésre csak egy lehet a felelet s a mint értesülünk, legelőbb és legjelentékenyebb íróink már kötelezték is magukat a Jókai által megindított könyvkiadási vállalat számára bizonyos számú műveket írni.

Most még csak a nemzethez intézendő kérdés van hátra. Bárna megteheti azt is. A nemzet bizonyára nem fogja részvételét szépirodalmi felvirágztatására megtagadni, kivált ha a sanaryu viszonyok számba vételével, nem kívánna töle nagy vagy épen megbírtatlan áldozatot. Bárna tehát előre. Bészürkölt semmi kétségünk sincs benne, hogy Magyarországon kedvező és mind-nki által szeretett regényirodalmi szövege és felhívása nem fog a pusztában elhangzani.

Ezen olvasó körök felállítását és szervezését oly fontos nemzeti érdek, hogy annak sikerülése fölül csak némileg is kételkednünk tiltja a nemzeti becsület!

Mi legelőbb meg vagyunk győződve, hogy Jókai felszólalása és kezdeményezése igazi husvétii tojást hozand a magyar regényirodalomnak. — K. r.

Mit beszélnek rólunk Párisban?

Julia Alfréd a francia igazságügyminiszteri osztályfőnök ezeltől két évvel hosszabb ideig tartózkodván honunkban alaposan tanulmányozta annak ügy múltját, mint jelenét s legközelebb Párisban népszerű előadást tartott Magyarországról, mely a „Grand Journal” című francia lapban egész terjedelmében megjelent, s melyet ismertetni nem tartok feleslegesnek már csak azért sem, mert valódi ellentét képez azon legközelebb közrebeszátott munkával, melyet egy svájci író Tissot írt, s melynek már ezime is „Voyage dans le pays des Taiganes” elnevrja, hogy szerzője Magyarországot csak a „Kis pipában” tanulta ismerni, s hogy honunkat a cigányok országának keresztelvélen nem tekintett mélyebben sem annak történelmébe sem jelen alakulásának mozzanataiba; szükség volt arra, hogy Tissot leddé váltsait érkezőseinkről és operatív szerzői fecsegésai alapos és komoly író által értékeltsassanak meg s ezért Julia Alfrédnek mindenestre hálas elismeréssel tartozunk. Bőviden és vélelen adván elő a magyar nemzet származását és honfoglalását, ismertetni annak történelmét a legújabb időkig.

A megveit intézményt igen üdvösnék és ezélszerínek tartja, mert azt eredményezi, hogy a politikai élet nem csak a parlamentben és fővárosban van összpontosítva, hanem az ország legtávolabbi vidékein is nyilvánvaló. Legveszélyesebbnek tartja Magyarhon jövőjére nézve a panszlavizmust, s azon nézetben van, hogy annak terjedése a francia nemzetre is végzetessé válhatnék a mennyiben a nyugoti civilizációt megsemmisítéssel fenyegetné.

*) Párisi levelezők: tisztelt Bariche” ur legutóbbi leírásában, melyet lapunk múlt vasárnapjii száma hozott, már ismertető e felirásait. Szerk.

Oroszhan folytonosan azon törekedik, hogy a Duna torkolatát és ez által az összes dunamelléki országok kereskedelmét urálja; ezt a magyarok vasutait által ellensúlyozzák, melyek a szerb kapcsolatot folytán új utakat teremtenek a Fekete és Aegei tengerhez.

1867 óta — mondja tovább — a magyarok mindent elkövetnek, hogy kereskedelmüket, iparukat, irodalmukat és művészetüket fejlesszék; költölkben és szónokokban gazdagok s csenő szép nyelvük nagyon is alkalmas ugy a költészetre mint a szónoklatra...

Julia következőleg végzi előadást: „Ilyen a nemes és büszke nemzet, melynek sajátosságait nagyon vonakodva megismerttem, s mely megérdemli rokonszenvünket, becsülésünket és tisztelétünket.

Rokonszenvünket azért, mert szereti a francia nemzetet, pártolja az irodalmat és művészetet, vendégszerető és lovasias. Becsülésünket azért, mert lételemnek legszomorubb korszakaiban méltóságát megőrizte a sors csapásait s nem kímélt semmi áldozatot, hogy polgárosító feladatának mindenkor megfeleljen.

Tisztelétünket azért, mert szereti a szabadságot és függetlenséget, melyek az ember erkölcsi nagyságát s az állampolgár legtöbb javát képezik. Midőn soraimat befejeztem megemletem, hogy Julia ur nem sokára terjedelmes munkát teend közzé Magyarhonról s csak örövendünk kell, hogy azon sok rakaru vagy léves közlemények után, melyek hazánk felül megjelentek oly jeles és alapos író vállalkozik e munkára, minőt Julia urban tisztelhetünk.

